

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Org. nr. 966251808

Postadresse:
Pb. 6781 St. Olavs plass
0130 Oslo

Besøksadresse:
Keysers gt. 5
0165 Oslo

22 99 46 00
dnv@vetnett.no
www.vetnett.no
20/21/0.590/MM

Oslo 2. mars 2021

Innspill til ny havbruksstrategi fra Den norske veterinærforening

Veterinærforeningen mener:

- Fiskehelse og -velferd må fremmes som sterke insentiver for vekst. Dødelighet må ned.
- Nasjonalt helseregister for fisk i oppdrett må etableres
- Miljøer som utvikler tekniske løsninger til oppdrettsnæringen, må bevisstgjøres hvilke dyrevelferdsmessige og juridiske forpliktelser som følger med utvikling av utstyr og metoder som har direkte innvirkning på fisken
- Veterinærmedisinsk og biologisk kunnskap må tidlig inn ved innovasjon og utvikling av ny teknologi
- Samhandling og kommunikasjon mellom forvaltning, fagekspertise og næring må styrkes
- Mattilsynet må sikres tilstrekkelige midler til arbeidet sitt
- Fisk i forsøk må begrenses og omfattes av et enhetlig forvaltningssystem
- Norge bør etablere et senter for 3-R forskning

FISKEHELSE OG FISKEVELFERD

God fiskehelse og -velferd må være et premiss for videre produksjonsvekst og en forutsetning for en bærekraftig havbruksnæring. Vi må snakke om fisken som produksjonsdyret og hovedaktøren, ikke biomassen som produseres. Dødelighet i næringen må ned, den har stått på stedet hvil de siste årene, i tillegg har forekomsten av listeførte sykdommer ikke gått ned.

Det stilles nå kritiske spørsmål fra forskerhold på om det finnes tilstrekkelig vitenskapelig dokumentasjon på effekten av rensefisk i lusebehandlingen. Det forbrukes anslagsvis 50 millioner rensefisk hvert år. Rensefisk er på lik linje med andre dyr omfattet av dyrevelferdsloven.

Innfangning av leppefisk som brukes som rensefisk, har også sannsynlige negative effekter på det marine miljøet og forstyrrer den økologiske balansen langs kysten vår. Dette er en stor dyrevelferdsmessig utfordring, og vil i stadig større grad utfordre norsk oppdrettsnærings omdømme når det gjelder bærekraft og fiskevelferd.

REGULERING AV VEKST

Vi mener regulering av vekst gjennom *Trafikklyssystemet* må inneholde flere kriterier enn ius. Det blir altfor ensidig og tar ikke nok hensyn til produksjonsdyrets velferd og helse. Dette er på ingen måte godt nok! Kontroll med lakselus skal *ikke* gå på bekostning av laksens helse og velferd. Oppdrettere

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

som reduserer dødelighet og prioriterer fiskevelferd og helse må premieres. God drift med god fiskehelse, lav dødelighet og samtidig ivaretatt fiskevelferd – bør være det viktigste kriteriet for vekst fremover. Om vi ser på utviklingskonsesjonene blir det satset betydelig og sterkt på ny teknologi og innovasjon. Veterinærforeningen mener tiden nå er inne for fiskevelferd og fiskehelse som nye insentiver for en bærekraftig næring, og at helsefremmende arbeid prioriteres og premieres.

NASJONALT HELSEREGISTER

Forebyggende arbeid er avgjørende i alt arbeid med å bedre dyrevelferd og dyrehelse. For å kunne forebygge sykdom og gi bedre velferd trengs verktøy som sikrer målbare parameterer for fiskevelferd og fiskehelse.

Derfor må det etableres et nasjonalt *helseregister* for rapportering av både dødelighet, dødsårsaker og diagnoser. En forutsigbar og bærekraftig vekst i næringen vil etter Veterinærforeningens syn være helt avhengig av at det etableres omforente standarder for monitorering og vurdering av fiskehelse og fiskevelferd. Kun med kunnskap om hva som gir sykdom, hvordan risiko for sykdom øker eller avtar og antall sykdomstilfeller i de forskjellige regionene, vil man kunne forebygge sykdomsutbrudd og bedre fiskevelferden for individet. Slike data er også nødvendig for å kunne evaluere effekten av de tiltak som iverksettes. En forutsetning for dette er samarbeid om felles forståelse og løsninger i hele næringen. Veterinærforeningen mener også at alt regelverk som regulerer havbruksnæringen i større grad må tilpasses individet i produksjonen, slik som i de øvrige husdyrnæringene. Det må lønne seg for oppdretter å sitte igjen med flest mulig individer ved slakt.

VETERINÆRMEDISINSK KUNNSKAP

Veterinærmedisinsk kunnskap og kompetanse må inn på et tidlig tidspunkt ved utvikling av ny teknologi, og for å sikre forebyggende helsearbeid i produksjon. For eksempel når driftsplaner for nye utsett skal utvikles og godkjennes. Mange av fiskens helseutfordringer er produksjonsrelaterte, og vurderinger knyttet til helse og velferd må *gjøres før* fisken blir satt ut i produksjonsenhetene. Lus og annen sykdom må bekjempes i større områder og antall fisk som settes ut hvor og til hvilken tid, er en nøkkel for å forebygge og bekjempe sykdom. Kunnskap om agens og smittespredning i sjø er grunnleggende for å oppnå en hensiktsmessig sonestruktur med reell brakklegging. Veterinærer er sentrale i dette arbeidet gjennom kunnskap om både besetningsmedisin og samspill mellom vert, miljø og agens. Ny teknologi kan ikke utvikles på bekostning av biologien til dyret som skal ta det i bruk. Teknologien må følge biologien, ikke omvendt. Forebyggende helsearbeid må være en vesentlig del av den innovative satsningen fremover. Det er ikke bærekraftig å ha ensidig søkelys på teknologi. Uten veterinærmedisinsk og biologisk kompetanse vil risikoen for tilbakeslag, både for bærekraft og fiskens velferd, være stor. Krav til bruk av slik kompetanse i planfasen vil dessuten gjøre at tilpasninger som ivaretar fiskens behov kan gjøres på et tidlig tidspunkt og slik sett både ha en økonomisk- og velferdsmessig fordel.

SAMHANDLING OG FORVALTNING

Det er viktig å styrke samhandling, kommunikasjon og tillit mellom fagekspertise, næring og forvaltning.

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Et viktig tiltak for å styrke denne tilliten vil være å sørge for at det er tilstrekkelig personell i Mattilsynet med nødvendig fagkompetanse og tilstrekkelig praktisk kunnskap om produksjonssystemene de skal føre tilsyn med. Det må gis nok ressurser til at Mattilsynet systematisk kan gi sine ansatte kompetanseheving gjennom utdanningsprogrammer, traineeordninger og mentorordninger. Dette vill styrke Mattilsynet i samfunnsoppdraget som forvalter av regelverket, men også bidra til en bedre dialog mellom næringen og forvaltningen.

FISK I FORSØK

I 2019 ble det benyttet nær 4 millioner fisk i registrerte forsøk i Norge. I tillegg benyttes det et ukjent antall fisk i forsøksvirksomhet som ikke blir registrert som dyreforsøk i henhold til forsøksdyrdirektivet. Noe av dette blir meldt inn til Mattilsynet som utprøving etter akvakulturdriftsforskriftens § 20, men det er grunn til å anta at en stor andel forsøk gjennomføres uten at det blir registrert av myndighetene, med de konsekvenser dette får for fiskevelferden.

Mattilsynet som forvalter forsøksdyrregelverket, må etablere rutiner som sikrer at alt som defineres innenfor forsøksdyrdirektivet blir omsøkt på riktig vis.

Veterinærforeningen støtter også i denne sammenhengen Norecopa, som i sitt innspill til havbruksstrategien fremmer forslag om etablering av et senter for 3-R forskning. Som en av de dominerende havbruksnasjoner i verden, er dette en oppgave som det må forventes at Norge påtar seg.

Vi støtter også anbefalingen Forsøksdyrkomiteen hadde til NFD og LMD i august 2020:

Det tas initiativ til en norsk offentlig utredning (NOU) som kan drøfte muligheter for å begrense bruken av dyreforsøk i Norge til fordel for forskning uten forsøksdyr.

Det opprettes et nasjonal, statlig finansiert 3R-senter som vil kunne spille en nøkkelrolle i overgangen.